

СТАНОВИЩЕ

за придобиване на образователна и научна степен „доктор”
по докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“
в СА „Д. А. Ценов” – Свищов

Изготвил становището: доц. д-р Надежда Георгиева Благоева

Автор на дисертационния труд: Цветелина Цанкова, докторант към катедра
„Финанси и кредит“, при факултет „Финанси“, СА „Д.А.Ценов“ Свищов

Тема на дисертационния труд: „ ФИНАНСОВО-ПРАВНИ АСПЕКТИ
НА ДЪРЖАВНАТА ПОЛИТИКА В УСЛОВИЯТА НА ПАНДЕМИЯТА
COVID-19 “

Научен ръководител: проф. д-р Теодора Димитрова

I. Общо представяне на дисертационния труд: Представеният ми за изготвяне на становище дисертационен труд може да бъде оценен като едно изключително актуално изследване за годините, в които Ковид кризата промени сериозно цялостния финансово-икономически, политически, социален аспект от живота на съвременното общество, а последиците от нея непрекъснато разширяват обхвата си на въздействие. Разработката е разгърната в общ обем от 208 стр., от които 198 стр. същинска част. Те следват класическата при разработване на дисертация структура. Представена е от увод, три глави, заключение, библиография и приложения.

Предметът на разработката е с фокус върху финансови и правни механизми и инструментите, които държавата прилага в условията на пандемията COVID-19 и тяхната взаимовръзка в интерес на гражданите и обществото. **Обект** на изследването е държавната политика в условията на пандемията COVID-19, което включва всички мерки, стратегии, нормативни актове и финансови механизми, които държавата използва за справяне с икономическите и социалните последици от нея. Изследователската теза, която авторката защитава в своя труд е, че държавната политика в условията на пандемия е изправена пред множество предизвикателства, което налага вземането на своевременни рационални и ефективни финансово-правни решения в защита на обществения интерес, здравето и живота на хората.

Целта на разработката е да се да се анализират финансово-правните аспекти на държавната политика в условията на пандемията от COVID-19 и да се оцени

ефективността на приложения инструментариум с оглед вземането на адекватни решения при евентуални пандемични ситуации в перспектива. За постигане на своята цел авторката си поставя три изследователски **задачи**. Те са свързани с анализ на правните аспекти на държавната политика в условията на пандемията COVID-19, на финансовата политика на държавата в условията на пандемията COVID-19 и на предизвикателствата пред държавната политика в условията на пандемията COVID-19, като се оцени ефективността на тази политика и се предложат оптимизационни решения за преодоляване на пандемията.

Първа глава е посветена на правните аспекти на държавната политика в условията на пандемията Ковид-19, като последователно е направен нейния детайлен профил, анализирани са държавната политика и ролята на централните и местни органи на управление. Втора глава третира финансовата политика на държавата в условията на пандемия. Направен е сравнителен анализ с политиките на ЕС, след което са разгледани финансовите решения на местната и централна власт в РБ. Трета глава систематизира предизвикателствата пред държавната политика в условията на пандемията. Последователно са анализирани въведените противоепидемични мерки върху икономиката и обществото и разходите, свързани с мерки за борба срещу Ковид-19. Направено е анкетно проучване сред доста сериозен брой анкетирани - 5040 души, което да позволява на докторантката да открие отделни проблеми и формулира в последствие препоръки за тяхното отстраняване. Съдържанието на дисертационния труд е сравнително добре структурирано с известен превес на втора и трета глава.

В заключителната си част авторката систематизира основните си изводи. Такива са направени в края на всяка отделна глава, което създава възможност за по-доброто възприемане и организация на настоящия труд.

Докторантката е цитирала добросъвестно и при спазване на съответните изисквания 80 литературни източника, от които 7 на английски и 73 на български. Поради естеството на избраната тематика преобладаващият брой от тях са публикувани в последните няколко години. В приложение докторантката е дала въпросите от анкетното си проучване. За по-доброто онагледяване и визуализация на своя труд авторката е използвала 14 фигури и 21 таблици, които опосредства цялостното възприемане на дисертационния труд.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Настоящият дисертационен труд е посветен на една тема с изключителна **актуалност**, продиктувана от дълбокото отражение, което пандемията от COVID-19 оказва върху публичните финанси, правната рамка на фискалната политика и инструментите за икономическа интервенция от страна на държавата. В глобален и национален мащаб бяха предприети безпрецедентни мерки за ограничаване на социално-икономическите последици, като тези мерки поставиха нови въпроси за правната легитимност, устойчивостта и баланса между фискалната дисциплина и необходимостта от извънредна намеса. Извънредното положение и последващите закони изведоха на преден план необходимостта от бързи, но правно обосновани решения, изискващи цялостен преглед на съществуващата финансова и правна инфраструктура.

Освен това, пандемията очерта с още по-голяма сила значението на финансовата стабилност, прозрачността при управлението на публични средства, както и адекватността на механизмите за контрол и отчетност. Това обуславя необходимостта от задълбочено научно изследване на правните аспекти на бюджетната политика, данъчните мерки, трансфери към бизнеса и социални плащания в контекста на извънредни обстоятелства.

В допълнение, направените изводи и предложения от дисертационния труд имат висока практическа стойност – те биха могли да бъдат основа за изграждане на устойчиви механизми за действие при бъдещи кризи, включително чрез законодателно усъвършенстване на процедурите за извънредно публично финансиране.

Разработката е представена в необходимия научен стил. Доказва компетентността и доброто практическо познаване на разглежданата проблематика от страна на докторантката. В изследването си тя използва няколко основни метода: методът на индукцията и дедукцията, структурно-функционалният метод, институционалният метод, описателният метод, статистическият метод, логическият метод и анкетен метод.

В своя **автореферат** докторантката представя кулминацията на своя труд. Той е разработен в обем от 49 стандартни страници. Характеризира се с коректно и стегнато отражение на най-важните моменти и изводи от съдържанието на научното изследване. Изцяло отговаря на възприетите норми за съставяне и структуриране на автореферат.

Пряко свързани с тематиката на дисертационния труд са общо пет **публикации**, от които 1 самостоятелна статия и 4 научен доклади, от които 1 в съавторство и 3

самостоятелни. Това осигурява на докторантката 45 от общо изискуемите минимум 30 точки.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Представеният дисертационен труд представлява един завършен научен труд, в който систематично се постига поставената в началото цел на изследване. Авторката дефинира четири приноса с научен и научно-приложен характер, които приемам изцяло. Сред тях се открояват: авторът синтезира обобщен и многоаспектен профил на пандемията COVID-19, дефинира обхвата на държавната политика и ролята на централните и местни органи на управление в условията на извънредна епидемична обстановка, представя комплексна систематизация на социално-икономическото въздействие на пандемията, аргументиращо необходимостта от въвеждането на противоепидемични мерки; оценени са целесъобразността и ефективността на финансовата политика на държавата в условията на пандемия, както и обвързаността и зависимостта ѝ от общата политика на ЕС, аргументирана е социално-икономическата роля на държавата в подкрепа на бизнеса и домакинствата при преодоляване на негативните последици от пандемията COVID-19, както и способността ѝ за адекватно управление на целевото европейско финансиране за справяне с пандемията в България; въз основа на авторов инструментариум от финансово-икономически показатели е оценено въздействието на въведените противоепидемични мерки върху икономиката и обществото, подчертана е необходимостта от реформи в секторите здравеопазване, социална защита и държавно управление, както и от прилагането на комплексен и интегриран подход за управление в извънредни епидемични ситуации; извършена е обективна оценка на ефективността на държавната политика в условията на пандемия, установени са нагласите на домакинствата по отношение на въведените противоепидемични мерки и са формулирани препоръки за преодоляване на последиците от пандемията COVID-19.

IV. Въпроси по дисертационния труд.

Представеният дисертационен труд представлява едно цялостно, завършено, добре формулирано и структурирано самостоятелно изследване, осъществено с научната подкрепа и на научния ръководител с подчертан практико-приложен характер. Изследването демонстрира задълбочен научен подход към анализ на нормативната уредба, правните механизми и финансовите инструменти, използвани от държавата за

преодоляване на икономическите последици от кризата. Дисертацията съчетава теоретичния анализ с практически насочени изводи, които биха могли да подпомогнат бъдещи законодателни инициативи, свързани с управлението на кризи и устойчивото развитие на финансово-правната рамка.

Научната стойност на труда се допълва от актуалността на темата, нейната слаба проученост в българската литература и приложимостта на направените изводи и предложения. Затова нямам съществени критични бележки. Бих могла да спомена само потребността на места да се засили и открои по-ясно авторовата позиция по анализирания проблем.

Бих поставила към докторантката следните въпроси:

1. Какви фактори според Вас формират така очертания от Вас в изследването профил за по-голям песимизъм при мъжете, по-младите, по-образованите, неженените и домакинствата от четирима члена по отношение на последствията от COVID пандемията и мерките срещу нея ?
2. Какви практически последици имат промените в нормативната уредба, въведени по време на пандемията, върху финансовата устойчивост на малките и средните предприятия в България и какво от това считате, че би следвало да се запази като добра практика в бъдещи кризисни ситуации?“

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

В заключение считам, че представеният за разглеждане дисертационен труд на тема „**Финансово-правни аспекти на държавната политика в условията на пандемията Covid-19**“ е в изцяло завършен вид и има характер на сериозно научно изследване. Дисертацията съдържа редица приноси с научен и научно-приложен характер.

Това ми дава основание с убеденост да дам своята **ПОЛОЖИТЕЛНА** оценка и да гласувам **ЗА** присъждане на научната и образователна степен „доктор“ на **Цветелина Цанкова** в професионално направление 3.8 Икономика, по научната специалност 05.02.05 Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка.

Дата: 6.05.2025

Изготвил становището:

доц. д-р Надежда Благоева

(.....)